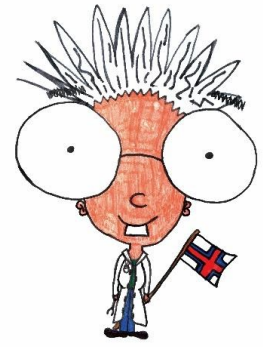

ÁRSINS VITANARFRÓÐU

KAPPING 2019/20

HVÍ SMELTAR KAVI, TÁ IÐ TÚ KOYRIR SALT Á

Granskarar: 6. a Eysturskúlin

INNGANGUR

Ofta um veturin er tað ógvuliga hált. Tí hava bilarnir vetrardekk, og summi fólk seta píkar á skógvarnar, so tey ikki glíða. Saltbilarnir fara út tíðiliga um morgunin at salta vegirnar og gongubreytirnar. Tað er tíðningarmikið at salta, so at fólk og bilar ikki glíða.

Vit hava undrast á, hví salt ger, at kavin smeltar

Lærari:

Joan Jógvansdóttir

joan.jogvansdottir@skulin.fo

Luttakarar:

Poulina, Beinta, Bylgja, Flykra, Turið Louisa, Helena, Lív, Karin, Eydna Drós, Rebekka, Ida, Tea Vár, Gunnvør, Jákup, Leif Max, Magnus, Bogi, Hugin og Róaldur.

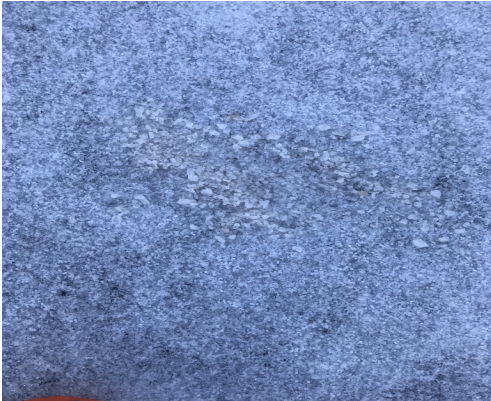
Vit loyva, at frágreiðingin verður lögð á gransking.fo, og at tilfar úr henni kann verða nýtt til marknaðarføring

INNÍHALD

1. Hetta undrast vit á
2. Hví er tað so?
3. Legg eina ætlan
4. Savna upplýsingar
5. Hetta eru vit komin fram til
6. Sig øðrum frá

1. HETTA UNDRAST VIT Á

Hví smeltar kafi, tá ið man koyrir salt á kavan?

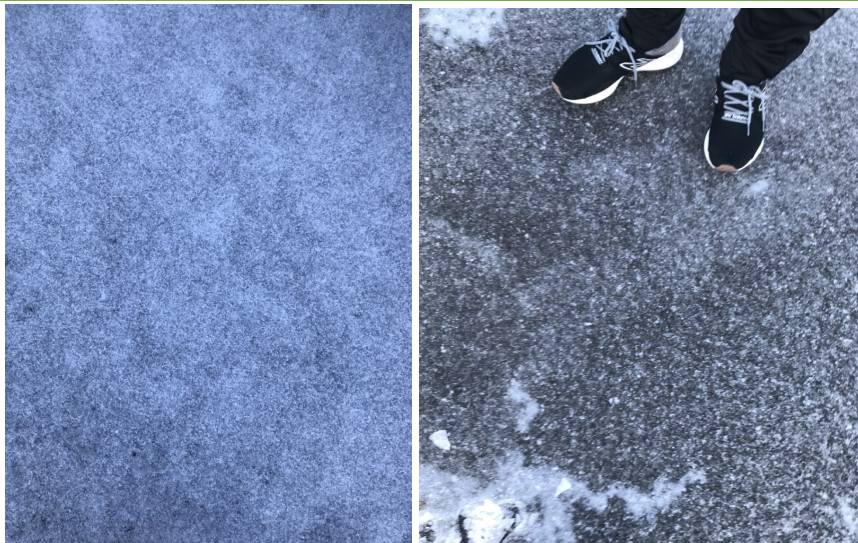
2. HVÍ ER TAÐ SO?

- Tí at tað er okkurt í salti, sum smeltar kavan
- Tí at salt turkar kavan vekk
- Tí tað er onkur sýra í salti sum smeltar kavan
- Tí at saltið sýgur veskuna í kavanum í seg
- Tí at saltið hevur eitt lægri kuldapunkt at frysta, so saltið blandast við kavanum, og ger at saltvatnið skal hava eitt lægri kuldapunkt

3. LEGG EINA ÆTLAN

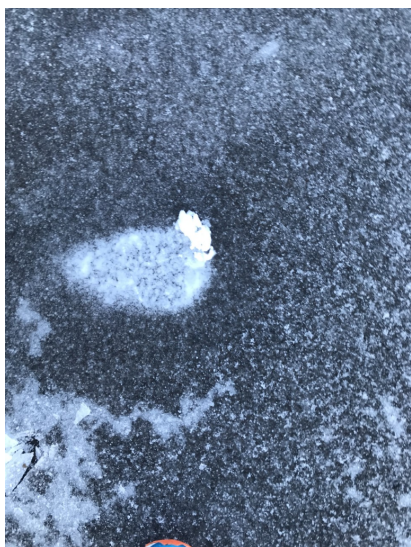
- vit fara at kanna hvat hendur, tá ið tú stroyðir salt á kava. Bæði við fínum og grovum salti
- Vit ætla at vita um sýra er í salti, so tí fara vit at upploysa salt í vatni og so kanna pH-virðið.
- Vit ætla at frysta fekst og saltvatn. Vit ætla at kanna temperaturin hvønn hálva tíma.

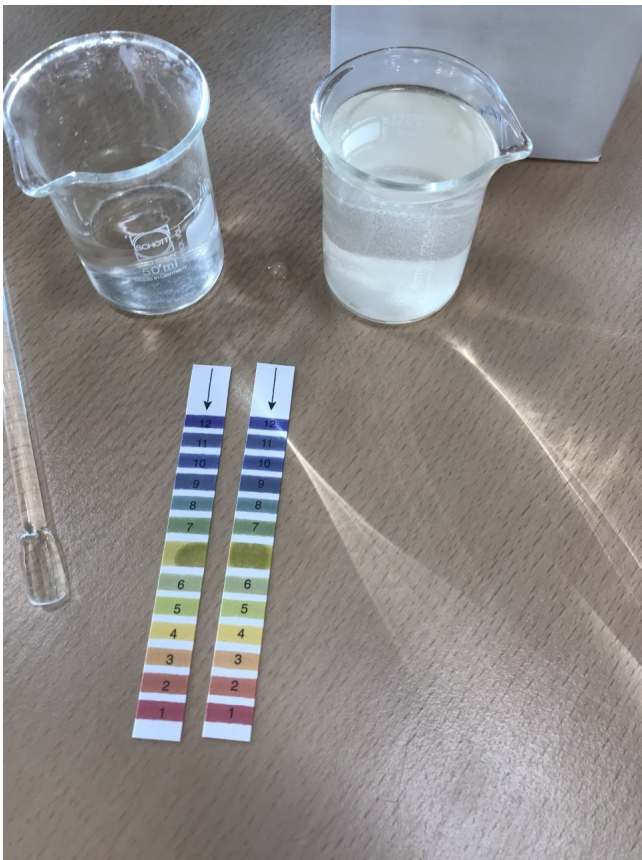
4. SAVNA UPPLÝSINGAR

Grova salti, sum man saltar vegir við, gjørði at ísurin forsvann. Tað tornaði ikki, so salt turkar ikki ísin vekk.

Tað fína salti smeltaði eisini ísin, men tað tók nógv longri tíð.

pH virðið er tað sama í vatni og saltvatni - uml. 7.

Tað feska vatnið frýstir, tá ið tað kom undir frostmarkið. Saltvatnið frýsti ikki fyrr en tað kom niður á -21 kuldastig

klokkan	vatn hiti	hvussu sær tað út	saltvatn 1-10 hiti	Hvussu sær tað út	vatn hiti	Hvussu sær tað út	Saltvatn 2-10 hiti	hvussu sær tað út
9:25	20-C	klárt	20-C	klárt	20-C	klárt	20-C	klárt men eitt sindur av salti
9:59	4-C	óklárt/frist	-16-C	óklárt	3-C	óklárt/frist	-10-C	óklárt salti er á botninum
10:50	-7-C	óklárt/frist	-20-C	óklárt	-9-C	óklárt/frist	-19-C	óklárt salti er á botninum
11:24	-2-C	óklárt/frist	-22-C	óklárt og næstan frist	-1-C	óklárt/frist	-15-C	óklárt salti er á botninum
12:03	1-C	óklárt/frist	-22-C	óklárt næstan frist	2-C	óklárt/frist	-10-C	óklárt
12:44	0-C	óklárt/frist	-16-C	salti hevur blanda seg við vatni	1-C	óklárt/frist	-14-C	salti er á botninum

5. HETTA ERU VIT KOMIN FRAM TIL

Tað er ikki sýra í salti. Tað funnu vit út av tá ið vit kannaðu pH-virði í saltvatni og í feskvatni. pH virðið var tað sama í báðum.

Salt turkar ikki ísín vekk, tí vegurin bleiv ikki turrur, hóast vit stroyddu salt á vegin.

Saltvatni frysti ikki, fyrr enn tað bleiv -20°C , so salt ger at vatnið fær lægri frystipunkt. Tað blívur ikki so kalt í Føroyum. So orsøkin til at kavin og ísurin smeltar, tá ið vit koyra salt á, er at frystipunktið á saltvatni (salt, sum vit koyrdu á kavan) er nógv kaldari enn á vanligum vatni.

6. SIG ØÐRUM FRÁ

Vit greidu frá hví salt smeltar kavan fyri paralell flokkinum 6.b

í Eysturskúlanum

